Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Postbus 242
2130 AE Hoofddorp
T (088) 496 04 21
E info@cea.nl
I www.cea.nl

Datum binnenkomst	: 30 oktober 2026	Referentie	: 26/MCEA/02062	Telefoon	: (088) 496 04 21
Bijlage(n)	:	Behandelaar	: Coen Bongers	E-mail	: info@cea.nl

Onderwerp **Reactie KPMG - Reactie uitvoeringstoets conceptrapport eindtermen 2027**

De uitvoeringstoets bestaat uit het conceptrapport eindtermen 2027 en onderstaand formulier met een aantal vragen.

1.	**Biedt het conceptrapport voldoende handvatten voor een vertaling naar een opleidings- en toetsprogramma voor uw onderwijsinstelling, organisatie en/of stagebureau?**
Onze opmerkingen en observaties zien toe op de oriëntatie Assurance binnen de CEA Eindtermen. Ja, het conceptrapport biedt op hoofdlijnen voldoende aanknopingspunten voor de ontwikkeling van een toekomstbestendig opleidings- en toetsprogramma. De verschuiving van gedetailleerde voorschriften naar beroepsactiviteiten, leeruitkomsten en aantoonbare startbekwaamheid sluit goed aan bij de huidige ontwikkeling binnen het accountantsberoep, waarin gericht leren, bredere (menselijke) vaardigheden en integraal beoordelen en reflecteren steeds belangrijker worden.	
2.	**Welke eventuele concrete knelpunten verwacht u bij de implementatie van de eindtermen 2027 voor uw organisatie** ?
Wij zien twee inhoudelijke knelpunten en daarnaast een aantal overwegingen die van belang zijn voor een succesvolle implementatie. De inhoudelijke knelpunten zijn de volgende: • Middels Beroepsactiviteit: Beoordelingsopdrachten met eindterm 5.1.1 t/m 5.1.3 zijn Beoordelingsopdrachten als separate eindtermen opgenomen in plaats van onderdeel van de eindtermen in de beroepsactiviteit 5.2.0 Andere assurance opdrachten zoals in de huidige eindtermen. Ons advies zou zijn om de Beroepsactiviteit: Beoordelingsopdrachten te integreren in 5.2.0 Andere assurance opdrachten en daarbinnen het uitvoeren van beoordelingswerkzaamheden als voorbeeld te gebruiken in plaats van als separate specifieke vereisten. Niet alle student-trainees zullen hier namelijk mee in aanraking komen. • Op een aantal plekken wordt aangegeven dat de student-trainee communiceert met de met governance belaste personen (ASS.2.3.3, ASS 3.3.2, ASS 4.4.3). Slechts een beperkte aantal student-trainees zal daadwerkelijk met de met governance belaste personen communiceren. In de begrippenlijst wordt nadere duiding gegeven zijnde *'Wie voor de startbekwame accountant het relevante aanspreekpunt is, hangt af van de governance-inrichting, de aard van de opdracht en zijn rol binnen het opdrachtteam.'* Om onduidelijkheid te voorkomen adviseren wij om deze duiding toch concreter te maken in de eindtermen zelf. De startbekwame accountant zal een rol spelen in de besprekingen binnen de organisatie en het bespreken van specifieke	

bevindingen rondom interne beheersing met de voor de student-trainee relevante aanspreekpunten binnen de organisaties.

Dan de overkoepelende overwegingen:

De meer conceptuele aard van de nieuwe Eindtermen betekent uiteraard wel een grotere verantwoordelijkheid voor opleiders en toezichthouders om tot een consistente implementatie en kwaliteitsborging te komen. De praktijkopleiding steunt daarbij in grote mate op het fundament van de theoretische opleiding. Opleiders krijgen meer mogelijkheden voor een eigen signatuur. Tegelijkertijd is het wel zaak dat er een eenduidig ijkpunt is om te bewaken dat Nederland kwalitatief goede accountants opleidt.

Vanuit de theoretische opleiders is het voor ons daarom wenselijk dat er één landelijk schriftelijk examen is en één uniform mondeling slotexamen als sluitstuk van de geïntegreerde opleiding. Vanuit de praktijkopleiding is het wenselijk tot een eenduidige registratie van uitgevoerde leeractiviteiten te komen, waar de betreffende praktijkopleider verantwoordelijkheid neemt voor de kwaliteit van deze uitgevoerde werkzaamheden, rekening houdend met het werkveld, de aard en de context van de betreffende praktijkopleider.

Dit vraagt uiteraard van praktijkopleiders dat zij een gedegen proces van begeleiding en ontwikkeling ingericht heeft met duidelijke waarborgen van kwaliteit (als onderdeel van ISQM1). Dit is vervolgens het primaire aanknopingspunt voor toezichthouders om de geleverde kwaliteit te toetsen. Een dergelijke aanpak heeft gevolgen voor de registratiesystemen van de praktijkopleiding en wij zijn van mening dat in het kader van uitvoering, uniformiteit en kwaliteitsborging de NBA een centraal platform moet faciliteren waar alle praktijkopleiders gebruik van maken.

De voornaamste uitdagingen liggen naar onze verwachting niet zozeer op inhoudelijk niveau, maar vooral op de geesteshouding van opleiders om checklisten, urencriteria en rapportages los te laten en een meer kwalitatieve beoordeling en inschatting te omarmen. De kernvraag wordt: *"vinden we een professional in voldoende en geschikte mate een startbekwame accountant?"*

Dit betekent mogelijk:
- Meer coördinatie tussen de verschillende opleiders (universiteiten/ stagebureaus) over aansluiting van theoretische opleiding en praktijkopleiding.
- Versterking van training en kalibratie van praktijkbegeleiders, assessoren en beoordelaars.
- Extra capaciteit en implementatie-inspanningen voor stagebureaus, opleidingsinstellingen en werkgevers.

Dit vraagt een zorgvuldige implementatie en landelijke afstemming. Hierin ligt voor wat betreft het praktijkdeel een belangrijke rol voor de NBA weggelegd om het platform te bouwen en te faciliteren. Het vraagt ook om een houding van minder formele rapportages en meer reflectie vanuit het stagebureau op het ontwikkelingsproces van de student-trainee naar startbekwame accountant. In die zin vraagt het dus mogelijk ook meer van het beoordelingsvermogen van stagebureaus.

3. Welke mogelijkheden en uitdagingen ziet uw organisatie specifiek voor het begeleiden en beoordelen van trainees?

De nieuwe systematiek biedt belangrijke kansen voor een meer betekenisvolle beoordeling van de ontwikkeling van trainees.

Mogelijkheden

- Meer focus op daadwerkelijke beroepsbekwaamheid in plaats van het afvinken van werkzaamheden en uren.
- Lastenverlichting komt voort uit het afschaffen van uitgebreide verslagen, het introduceren van een duidelijke vaardigheden en professioneel gedrag – voortgangstool op centraal NBA platform
- De reflectie op leren en ontwikkelen onderdeel maken van de reguliere beoordelingscyclus en daarbij ook koppelen aan de doorgroei binnen de organisatie. Accreditatie verstrekken aan kantoren die dit op orde hebben, bijvoorbeeld middels het bestaande ISQM1 control framework.
- Betere aansluiting tussen praktijkopleiding, beroepsprofiel en toekomstige beroepsuitoefening.
- Praktijkbegeleider kan geïntegreerd worden in de rol van de development manager die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en beoordeling als onderdeel van de reguliere beoordelingscyclus
- Integrale beoordeling van kennis, vaardigheden en professioneel gedrag binnen realistische beroepssituaties.
- Mogelijkheid om één beroepsactiviteit te gebruiken als bewijs voor meerdere leeruitkomsten.
- Meer aandacht voor actuele thema's zoals technologie, data-analyse, duurzaamheid, fraude en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Uitdagingen

- Praktijkbegeleiders moeten leren beoordelen vanuit beroepsactiviteiten en leeruitkomsten in plaats van vanuit afzonderlijke werkzaamheden.
- Grotere afhankelijkheid van professioneel oordeel vraagt om intensieve kalibratie en kwaliteitsborging.
- Het vastleggen van voldoende, passende en consistente bewijslast vraagt duidelijke centrale richtlijnen vanuit de NBA.

Voor de praktijkopleiding wordt het daarom essentieel om praktijkbegeleiders en beoordelaars structureel te trainen en periodiek kalibratiesessies uit te voeren.

4. Heeft u nog overige opmerkingen ten aanzien van de implementatie binnen uw organisatie?

Wij ondersteunen de beweging naar een meer toekomstgerichte, competentiegerichte accountantsopleiding en herkennen de noodzaak om meer nadruk te leggen op beroepsactiviteiten, professioneel gedrag en aantoonbare startbekwaamheid.

De grootste implementatie-inspanning liggen niet in de inhoud van de nieuwe eindtermen, maar in de uniforme interpretatie, beoordeling, kwaliteitsborging en overgang naar de nieuwe systematiek. Met voldoende landelijke richtlijnen en ondersteuning biedt de nieuwe opzet echter belangrijke kansen voor een meer praktijkgerichte en toekomstbestendige accountantsopleiding.